

Projekt i-AIR REGION

CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_026/0001075

WYNIKI Z SEMINARIUM WARSZTATOWYCH

„PORÓWNANIE WSZYSTKICH DZIAŁAŃ I ŚRODKÓW PO OBU STRONACH GRANICY ORAZ OKREŚLENIE MOCNYCH I SŁABYCH STRON”

Projekt i-AIR REGION koncentruje się na współpracy kluczowych instytucji w celu stworzenia wspólnych instrumentów ochrony powietrza we wspólnej części Śląska. Oba regiony definiują istotne wyzwania dla rozwiązania tego projektu poprzez rozwój wspólnych ujednoliconych instrumentów prawnych na poziomie regionalnym, transfer dobrze działających środków w sąsiednich regionach oraz wprowadzenie wymiany informacji między administracją państwową. Wyniki uzyskane dzięki współpracy administracji publicznej zostaną przeniesione na działania edukacyjne dla ogółu społeczeństwa, tak aby wprowadzone zmiany znalazły odzwierciedlenie również w społeczeństwie.

Partnerami projektu są : Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje z.s. (CZ), Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (PL), Moravskoslezský kraj (CZ), Województwo Śląskie (PL), Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej Olza (PL), Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (CZ), Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska (CZ).

Materiał ten został opracowany jako jednolity dorobek poszczególnych artykułów i tematów omawianych w ramach seminarium "Porównanie wszystkich środków i instrumentów po obu stronach granicy oraz określenie mocnych i słabych stron", działanie 3, zorganizowane w ramach projektu i-AIR REGION, które odbyło się 28 3. 2018.

Warsztaty dotyczyły oceny poszczególnych środków i instrumentów w dziedzinie ochrony powietrza, z naciskiem na stosowanie warunków regionalnych i lokalnych w obu regionach, w podziale na następujące bloki: lokalne ogrzewanie, przemysł, transport i stare obciążenia ekologiczne. Tematy zostaną omówione w dalszych planowanych seminariach

W seminarium wzięli udział przedstawiciele poszczególnych partnerów projektu, a także eksperci w omawianych kwestiach, których wkład i sugestie zostały włączone do tych materiałów i będą podstawą do dalszej dyskusji na temat poszczególnych obszarów w zakresie działania 3. tego projektu.

W celu ułatwienia orientacji w opracowanym materiale teksty środków wdrożonych lub proponowanych przez Okręg Morawsko-Śląski z zaproszonymi ekspertami są zapisane zwykłym tekstem, natomiast teksty środków opracowane lub wdrażane przez partnera Województwo Śląskie kursywą.

Treść

I. TRANSPORT	4
1) TRANSPORT – CZ – ŚRODKI	4
a) Ekonomiczna subwencja (dotacja) zbiorowego transportu publicznego oraz podniesienie jakości systemu transportu publicznego	4
b) Priorytetowa budowa obwodnic miast i gmin	5
c) Wdrażanie sieci szkieletowej dróg o dobrej przepustowości dla ruchu drogowego	6
d) Dodatkowe czyszczenie komunikacji	7
e) Kontrola parametrów emisji pojazdów - stacje SKP oraz EMISJE (restrykcje)	8
f) Rozwiązania imisji z transportu o znacznym ryzyku dla zdrowia	9
2) TRANSPORT – PL – ŚRODKI.....	11
a) Dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020	11
b) Ograniczenie emisji ruchu drogowego w ramach Programu ochrony powietrza na obszarze województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	12
c) Czyszczenie dróg na mokro – obniżanie emisji wtórnej pyłu.....	13
d) Ustawa o elektromobilności.....	14
II. OGRZEWANIE LOKALNE	15
1) OGRZEWANIE LOKALNE – CZ - ŚRODKI	15
a) Dotacja w dziedzinie ogrzewania lokalnego (motywacja finansowa).....	15
b) Kontrola w dziedzinie ogrzewania lokalnego (restrykcja).....	17
2) OGRZEWANIE LOKALNE – PL – ŚRODKI	20
a) Dotacje na wymianę urządzeń grzewczych.....	20
b) Dotacje w dziedzinie ogrzewania lokalnego (motywacja finansowa).....	21
c) Przepisy prawne	22
d) Kontrole wykonania uchwały antysmogowej	24
III. STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE.....	25
1) STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE – CZ – ŚRODKI.....	26
a) Ograniczenie oddziaływania długotrwałych składowisk - starych obciążeń ekologicznych na jakość powietrza	26
b) Środki naprawcze – stawy osadowe Ostramo	27
2) STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE – PL – ŚRODKI.....	28
a) Rekultywacja terenów zdegradowanych w celu ograniczenia i omezení jejich negativního vlivu na kvalitu ovzduší.....	28
IV. PRZEMYSŁ.....	29

1)	PRZEMYSŁ – CZ – ŚRODKI	29
a)	Dotacje na środki obniżania emisji zanieczyszczeń (motywacja finansowa)	29
b)	Wdrażanie najlepszych dostępnych technik przedstawionych w Konkluzjach BAT (restrykcje)	30
c)	Wdrażanie środków oraz pułapów emisji przedstawionych w Programach oprawy jakości powietrza (restrykcje)	31
d)	Prawo oraz nadzór administracji publicznej, kampanie informacyjne i edukacyjne	32
e)	Aerozol wtórny	33
f)	Przestrzeganie wymogów Konkluzji BAT po obu stronach granicy	34
g)	Ujednolicenie warunków ogłaszania alarmu smogowego/ regulacja sytuacji smogowej po obu stronach granicy	34
h)	Plandekowanie samochodów z ładunkiem sypkim i pylistym	35
i)	Przeprowadzanie regularnego sprzątania dróg za pomocą specjalizowanej techniki, która potrafi przechwycić pył PM10 i mniejszy o większej częstotliwości	35
2)	PRZEMYSŁ – PL - ŚRODKI	37
a)	Wdrażanie Konkluzji BAT	37

I. TRANSPORT

1) TRANSPORT – CZ – ŚRODKI

a) Ekonomiczna subwencja (dotacja) zbiorowego transportu publicznego oraz podniesienie jakości systemu transportu publicznego

Okręg Morawsko-Śląski corocznie płaci przewoźnikom udowodnione poniesione straty podczas wykonywania przewozów jak koleją regionalną tak i i regularnych kursów autobusami. Podobnie postępują też miasta i gminy w ramach wpierania komunikacji miejskiej (np. ZKM w Ostrawie). W przetargach transportu autobusowego już istnieją preferencje dotyczące alternatywnych napędów. Jest to środek, który zawiera obszerny zakres działań, które przyniosą atrakcyjność transportu publicznego w postaci większego komfortu dla poszczególnych grup pasażerskich. Mogą one obejmować (np. niezawodność systemu, poprawę ciągłości poszczególnych linii, dotrzymanie rozkładu jazdy, przystanki i ich wyposażenie, wysoka jakość systemów informacji pasażerskiej na przystankach oraz w pojazdach podczas jazdy, dostępność aplikacji na telefony komórkowe z on-line informacjami, wykorzystanie przynajmniej częściowo pojazdów niskopodłogowych, ogólne środowisko pojazdu, ogrzewanie oraz klimatyzacja, dostępność Wi-Fi itp. przyjazne ceny biletów dla podróżnych). W celu zapewnienia tych środków niezbędne jest ekonomiczne wsparcie w celu funkcjonalności zbiorowego transportu publicznego.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Do przetargów dot. transportu publicznego można włączyć wymogi mające na celu zwiększenie komfortu pasażerów. W ramach przetargów w transporcie autobusowym już istnieją preferencje dotyczące alternatywnych napędów.	Wysokie wymagania budżetów publicznych (np. dla okręgu to oznacza ok. 1.5 mld. CZK /rok) Cel inwestycji (w związku z nabyciem systemu informacyjnego)
Szanse	Zagrożenia
Poprawa połączeń poszczególnych linii Dotrzymywanie rozkładu jazdy Wysoka jakość systemu informacyjnego dla pasażerów na przystankach oraz w pojazdach podczas jazdy Ogrzewanie i klimatyzacja Dostępność Wi-Fi itp. Przyjazna opłata na bilet	Podnoszenie wymagań finansowych budżetów publicznych. Nieprawidłowo działający układ nieodpowiednio rozmieszczonych systemów informatycznych, które nie są jakościowo konserwowane.

b) Priorytetowa budowa obwodnic miast i gmin

Podstawowym celem tego środka jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, w szczególności towarowego, który jest ważnym źródłem zanieczyszczenia powietrza, z obszarów mieszkalnych do peryferyjnych części miast i gmin. Środek ten nie dotyczy jednak tylko ruchu tranzytowego (tj. transportu ze źródłem i miejscem docelowym poza danym miastem / gminą), ale również przeniesienia części transportu śródmiejskiego, docelowego i źródłowego, odciążając centralne części miasta / gminy. Istotna jest jednak także budowa obwodnic, również ze względu innych transportowo-organizacyjnych środków mające na celu zmniejszenie ogólnego natężenia ruchu w mieście. Bardziej znaczący efekt tych działań można osiągnąć tylko wtedy, gdy zapewnione będą odpowiednie trasy objazdowe. Na obszarze wyznaczonym przez obwodnicę jest możliwe zrealizować na przykład strefy niskoemisyjne, selektywne zakazy wjazdu, ograniczenia parkowania, itp.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Pozytywny efekt na komfort mieszkania na terenie zabudowanym	Podczas budowy podwyższony poziom zapylenia. Podczas budowy pogorszony stan ruchu drogowego. Finansowanie takich działań.
Szanse	Zagrożenia
<p>Na obszarze wyznaczonym przez obwodnicę można zrealizować np. strefy niskoemisyjne, selektywne zakazy wjazdu, ograniczenia parkowania itp.</p> <p>Budowa parkingów P + R</p> <p>Motywacyjny i znaczący projekt gęstej sieci ścieżek rowerowych oraz ścieżek dla pieszych, umożliwiających poruszanie się po mieście bez konieczności korzystania z samochodów, w tym rozwiązanie szybkiego ruchu tranzytowego poza miastami</p> <p>Promowanie mobilności współdzielonej</p> <p>Wzmocnienie szybkiego i wygodnego transportu kolejowego międzymiastowego</p> <p>Lokalne rozwiązania przy szkołach itp., poprzez zmiany w organizacji ruchu drogowego mogące przyczynić się do zwiększenia płynności jazdy i skrócenia czasu postoju.</p> <p>W połączeniu z " Wdrażanie sieci szkieletowej dróg o dobrej przepustowości dla ruchu drogowego ", ruch drogowy może zostać skierowany na te drogi poprzez regulacje mające na celu ograniczenie wpływu ruchu na jakość powietrza w okresach występowania smogu.</p>	<p>Uciążliwe i problematyczne wykupy gruntów.</p> <p>Apelacje organizacji ekologicznych lub lokalnych stowarzyszeń w ramach poszczególnych procedur.</p>

c) Wdrażanie sieci szkieletowej dróg o dobrej przepustowości dla ruchu drogowego

Funkcjonalna sieć szkieletowa transportowa jest ważna nie tylko dla rozwoju terytorium, ale również przyczynia się znacznie do poprawy jakości powietrza. Poprzez wdrożenie (wzgl. dobudowanie) funkcjonalnej sieci szkieletowej dojdzie do przeniesienia znacznej części tranzytu na drogi, które swą lokalizacją oraz układem są przeznaczone do tego celu. W przypadku uzupełnienia brakujących odcinków dróg o wysokiej przepustowości dochodzi do pomniejszenia ilości emisji poprzez skrócenie odległości przejazdu. Podczas budowy nowych dróg w dodatku istnieją bardziej rygorystyczne warunki w zakresie ochrony środowiska i zdrowia (prowadzenie tras z dala od strefy mieszkalnej i cennych ekosystemów, spełnienie limitów hałasu, łagodzące środki np. w postaci wysadzania pasów zieleni, regularne czyszczenie dróg, itp), niż w przypadku istniejących tras drogowych. Pożądane jest zatem w odpowiedni sposób budowanie nowych dróg o dobrej zdolności przepustowej oraz spełniających wymagane parametry, które przewezmą ruch kołowy z istniejących komunikacji z bardziej negatywnym wpływem na środowisko. Naturalnym warunkiem jest takie rozwiązanie techniczne i umiejscowienia obwodnic, które gwarantuje nieprzekroczenie limitów emisji w wyniku ich eksploatacji.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Sieć szkieletowa zarządzana jest przez jedyną organizację państwową (Dyrekcja Dróg i Autostrad)</p> <p>Pozitivně ovlivňuje rozvoje území / Pozytywny wpływ na rozwój obszaru</p> <p>Pozytywny wpływ na rozwój obszaru</p> <p>Przyczynia się do lokalnej poprawy jakości powietrza (poprzez rozbudowę funkcjonalnej sieci szkieletowej przeniesiony zostanie ruch tranzytowy na komunikacje, które są lokalizacją i strukturą do tego przeznaczone).</p>	<p>Podczas budowy podwyższony poziom zapylenia.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Przebieg trasy w dostatecznej odległości od terenu zabudowanego oraz cennych ekosystemów.</p> <p>Zgodność z dopuszczalnym poziomem hałasu.</p> <p>Środki łagodzące, np. w postaci sadzenia pasów zieleni.</p> <p>Miasta i gminy mogą współpracować przy opracowaniu regulaminu regulacji ograniczenia zanieczyszczenia</p>	<p>Uciążliwe i problematyczne wykupy gruntów.</p> <p>Apelacje organizacji ekologicznych lub lokalnych związków w ramach poszczególnych procedur.</p>

d) Dodatkowe czyszczenie komunikacji

Drogi zarządzane przez państwo = drogi klasy pierwszej

Drogi zarządzane przez okręg = drogi klasy drugiej i trzeciej

Drogi zarządzane przez miast ai gminy = drogi klasy czwartej oraz drogi lokalne

Obecnie w Okręgu Morawsko-Śląskim (drogi II i III klasy) oprócz czyszczenia, które realizowane jest zgodnie z wymogami § 47 rozporządzenia nr 104/1997 Dz.U., który wdraża ustawę o drogach lądowych, przeprowadza się ponad standartowe czyszczenie na około 400 km dróg II. i III. klasy w tranzytowych odcinkach większych miast w 4 cyklach podczas ciepłego sezonu roku. Koszt tych 4 cykli ponadstandartowego czyszczenia wynosi około 8 milionów CZK rocznie, dzięki czemu z dróg zostaje usuniętych do 1500 ton zanieczyszczeń (cząsteczek) wszystkich frakcji, które w ten sposób nie mogą ponownie przedostać się do powietrza.

Poszczególne miasta i odcinki dróg zostały wybrane przy współpracy Okręgu Morawsko-Śląskiego i Zarządu Dróg Okręgu Morawsko-Śląskiego, w których okręg posiada dane dotyczące obszarów o obniżonej jakości powietrza a Zarząd dróg danymi o natężeniu ruchu. Miasta zostały wybrane na obszarze, w którym regularnie przekraczany jest poziom jakości powietrza pyłu zawieszonego w postaci cząstek stałych o frakcji poniżej 10 mikrometrów (PM10). Cykle nadmiernego czyszczenia są zgodne z terminami czyszczenia komunikacji niższego rzędu przeprowadzanymi przez miasta i gminy, aby osiągnąć jaknajwyższy możliwy efekt.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Rozchodzi się o majątek okręgu (drogi drugiej i trzeciej klasy) - można dokonać bezpośredniego i szybkiego zapewnienia kosztów operacyjnych.	Rozchodzi się o zwiększone środki operacyjne z publicznych źródeł finansowych, które mogły by być przeznaczone na inne inwestycje (np. rekonstrukcja szkoły)
Szanse	Zagrożenia
Wskazanie najbardziej problematycznych odcinków dróg i zwiększenie intensywności dodatkowego czyszczenia.	Brakuje ujednoczonego postępowania wszystkich zarządców dróg.

e) Kontrola parametrów emisji pojazdów - stacje SKP oraz EMISJE (restrykcje)

Stacje pomiaru emisji mają od stycznia 2018 obowiązek wykonywania fotodokumentacji pojazdów. Zdjęcia będą razem z wynikami bieżących pomiarów wkładane do systemu informacyjnego ministerstwa transportu. W podobny sposób już od 2016 roku zdokumentowana jest obecność pojazdu w stacji kontroli pojazdów.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Zapobieganie eksploatacji starych pojazdów, które nie są w stanie spełnić norm emisji.</p> <p>Ujednolicone normy emisji w ramach całej UE.</p> <p>Obniżenie zanieczyszczeń produkowanych przez starsze silniki Diesla oraz maszyny budowlane.</p>	<p>Omijanie kontroli na stacjach kontroli pojazdów oraz stacjach kontroli emisji.</p> <p>Uzyskanie środków finansowych na możliwe dotacje.</p> <p>Określenie warunków programów dotacyjnych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zwiększona kontrola emisji oraz stanu pojazdu z późniejszymi naprawami lub wykluczenie pojazdu spowoduje znaczące zmniejszenie emisji. Emisje pojazdów w złym stanie technicznym mogą być wyższe niż pojazdy w optymalnym stanie technicznym.</p> <p>Dotacje na instalacje „retrofit” (instalacja urządzeń do oczyszczania spalin) na starsze samochody z silnikami Diesla oraz maszyny budowlane poruszające się na terenie miast lub wykoujące zamówienia publiczne miasta lub województwa.</p>	<p>Słabe egzekwowanie.</p> <p>Zakłócenie gospodarki rynkowej poprzez programy dotacyjne.</p>

f) Rozwiązania imisji z transportu o znacznym ryzyku dla zdrowia

Imisje o znacznym ryzyku dla zdrowia spowodowane transportem oddziałują na strefę oddechową osób, w gęsto zaludnionym obszarze. Rozchodzą się znaczące zanieczyszczenia toksykologiczne.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Działania w zakresie imisji ze znacznym ryzykiem zdrowotnym.	<p>Transport indywidualny zapewnia zwykle najwyższy komfort ze wszystkich rodzajów transportu, brak alternatywnego nisko-emisyjnego, tj. np. transportu zbiorowego o porównywalnym komforcie</p> <p>Dla mieszkańców poza miastem indywidualny transport bywa często jedynym możliwym środkiem transportu do pracy i czy usługami</p> <p>Nowa "ekologiczna" infrastruktura transportowa i długoterminowe wsparcie dla transportu zbiorowego są często niezwykle kosztownymi środkami w odniesieniu do korzyści dot. imisji, jednak są one konieczne do poprawy sytuacji</p> <p>Zdlouhává příprava infrastrukturních opatření</p> <p>Długotrwałe przygotowanie środków infrastrukturalnych</p> <p>Obecna procedura przestrzenna nie działa pod kątem ograniczania wpływu transportu na jakość powietrza – niewystarczająco oceniany w PZP kumulacyjny wpływ imisji na terytorium, między innymi w odniesieniu do następujących punktów 6 i 7</p> <p>Wymagania przestrzenne dotyczące środków infrastruktury środowiskowej (dylemat efektywności finansowej - czy priorytetem jest infrastruktura służąca poprawie powietrza lub inne wykorzystanie obszaru?)</p> <p>Trudność egzekwowania politycznego NZE z dostateczną korzyścią z imisji (niechęć do ograniczania miejscowej społeczności => projekt bez zdecydowanego celu, niewiele korzyści imisyjnych => w rezultacie negatywna postawa przedstawicieli gmin do wprowadzenia NZE)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Wspracie finansowe ze środków UE.</p> <p>Planowanie przestrzenne jako instrument ochrony powietrza - konieczne jest wzmocnienie wagi kryteriów imisji w procesie PP, konieczne jest wzmocnienie analitycznej roli SEA planów przestrzennych oraz rozwój strategii transportu (aktualizacja metodologii - zobowiązanie do bardziej szczegółowej analizy ilościowej, a nie tylko do komentarza, który nie może ujawnić zagrożeń i szans), ponieważ następnie (w ramach procedury EIA lub w postępowaniu na podstawie Kodeksu budowlanego) nie jest możliwe skuteczne zmniejszenie negatywnego efektu imisji skumulowanego na danym obszarze (istnieje wiele negatywnych praktycznych przykładów)</p>	<p>Wprowadzanie nowego ruchu drogowego na nowej infrastrukturze - dotyczy na przykład wykorzystania przepustowości infrastruktury drogowej (lepsza przepustowość obszaru => większa atrakcyjność dla tranzytu) oraz budowa poszczególnych zakładów w strefach przemysłowych krok po kroku (etapizacja) w strefach przemysłowych (stopniowy wzrost imisji często nie jest oceniany ilościowo i wystarczająco kompleksowo, ponieważ w procesie tworzenia stref przemysłowych nie są jeszcze znane konkretne przyszłe działania lub ich potrzeby transportowe - konieczne jest ustalenie limitów ruchu na etapie PZP, w przeciwnym razie stwarza to problem)</p>

<p>stopniowego pogarszania się powietrza wokół stref przemysłowych, zabudowy rodzinnej na obrzeżach miast itp.).</p> <p>Efektywne NŻE</p> <p>Rozwój transportu publicznego, systemy zintegrowane</p> <p>Elektromobilność</p> <p>Transport rowerowy (biorąc pod uwagę brak miejsca i inwestycje w nową infrastrukturę rowerową muszą iść w parze z odciążeniem na istniejących drogach poprzez przeniesienie transportu pasażerskiego do transportu publicznego)</p>	<p>Miejsca pod budowę mieszkań są projektowane w pobliżu planowanych dróg.</p> <p>Nową infrastrukturę projektuje się nawet w małej odległości od terenów zabudowanych (często przy obwodnicach)</p> <p>Możliwe pogorszenie komfortu lub dostępności do transportu publicznego</p>
---	---

2) TRANSPORT – PL – ŚRODKI

a) Dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020

Zdecydowana większość środków, którymi dysponuje Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 (dalej RPO WŚI) została przeznaczona na osie związane z efektywnością energetyczną, OZE (odnawialne źródła energii), gospodarkę niskoemisyjną oraz transport.

W ramach IV Osi Efektywność energetyczna, OZE i gospodarka emisyjna jednostki samorządu terytorialnego (gminy) i inne podmioty mogą starać się o dofinansowanie w zakresie budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Bike&Ride, buspasy), zakup taboru autobusowego spełniającego wysoki normy środowiskowe oraz tramwajowego na potrzeby rozwoju transportu publicznego, a także na wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS). Celem osi jest poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim poprzez m.in. zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów i zachęcenie ich do korzystania z komunikacji publicznej.

W ramach osi VI Transport jednostki samorządu terytorialnego oraz PKP PLK - zarządca krajowej sieci kolejowej mogą starać się o dofinansowanie na budowę i przebudowę dróg, rewitalizację lub modernizację linii kolejowych lub zakup taboru kolejowego. Celem osi jest zwiększenie dostępności głównych szlaków drogowych w województwie oraz poprawa jakości podróży transportem kolejowym.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Dofinansowanie przeznaczone na zróżnicowane zadania	Czasochłonne i sformalizowane procedury uzyskania dofinansowania
Szanse	Zagrożenia
Podniesienie atrakcyjności i komfortu podróży	Konieczność zapewnienia wkładu własnego dla inwestycji

b) Ograniczenie emisji ruchu drogowego w ramach Programu ochrony powietrza na obszarze województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji

W ramach Programu ochrony powietrza wskazano do realizacji działania mające na celu ograniczenie emisji liniowej (komunikacyjnej) poprzez:

1. poprawę płynności ruchu z wykorzystaniem inteligentnych systemów sterowania ruchem (np. zielona fala, sygnalizatory czasowe), które mogą rozwiązać problem braku płynności ruchu w obrębie centrów miast, głównych skrzyżowań i węzłów autostradowych,
2. Lokalizowanie centrów logistycznych ma obrzeżach miast oraz tworzenie/wyznaczanie tras alternatywnych (również obwodnice miast), które pozwolą na wyprowadzenie transportu ciężkiego poza obszary gęstej zabudowy,
3. Wprowadzenie dodatkowych mechanizmów zmniejszających uciążliwość ruchu samochodowego (strefy ruchu pieszego, strefy ograniczonego ruchu, rozbudowa ścieżek rowerowych dojazdowych, buspasy) oraz rozbudowa układu komunikacyjnego w zakresie dróg alternatywnych poza obszarami gęstej zabudowy mieszkaniowej.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Poprawa komfortu życia w mieście i usprawnienie komunikacji</p> <p>Wyprowadzenie transportu ciężkiego/tranzytowego poza tereny gęstej zabudowy mieszkaniowej</p>	<p>Zwiększony poziom zapylenia w trakcie prac budowlanych,</p> <p>Czasowe problemy z poruszaniem się wynikające ze zmian organizacyjnych w systemie drogowym/komunikacyjnym</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Centra miast przyjazne dla mieszkańców - poprawa komfortu życia</p> <p>Zmniejszenie emisji liniowej</p> <p>Zmniejszenie korków - usprawnienie komunikacji miejskiej</p>	<p>Uciążliwe i problematyczne wykupy gruntów</p> <p>Długotrwała procedura przygotowania i realizacji inwestycji - szczególnie związanych z budową nowych dróg</p>

4. Rozwój komunikacji publicznej – w ramach tego zadania został położony nacisk na wymianę taboru na pojazdy ekologicznie czyste, zasilane gazem LPG, LNG lub CNG bądź hybrydowe lub elektryczne. Gmina/Podmiot odpowiedzialny za przeprowadzenie przetargu na nowe pojazdy powinien w warunkach specyfikacji zamówień publicznych uwzględnić wytyczne dotyczące efektywności energetycznej (np. Zakup energooszczędnych tramwajów, pojazdów ekologicznych spełniających najwyższe dostępne normy jakości spalin (EURO 5/EURO 6). W ramach rozwoju komunikacji publicznej podmiot odpowiedzialny powinien prowadzić również zadania związane z zachęcaniem mieszkańców do korzystania z komunikacji zbiorowej poprzez jej uatrakcyjnienie.
5. Tworzenie punktów przesiadkowych oraz parkingów Park&Ride w celu zwiększenia wykorzystania komunikacji publicznej

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Zmniejszenie ruchu samochodowego w centrach miast</p> <p>Uatrakcyjnienie komunikacji publicznej (nowy tabor, liczne udogodnienia) - poprawa komfortu podróży</p>	<p>Wygoda mieszkańców, którzy niechętnie wybierają komunikację publiczną</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Ograniczenie natężenia ruchu samochodowego w centrach miast.</p>	<p>Brak akceptacji działań przez część społeczeństwa</p>

c) Czyszczenie dróg na mokro – obniżanie emisji wtórnej pyłu

Zadanie polega na czyszczeniu ulic na mokro, nie rzadziej niż dwa razy w miesiącu na głównych drogach o największym natężeniu ruchu i raz w miesiącu na pozostałych trasach w Aglomeracji Górnośląskiej oraz przynajmniej jednorazowym wyczyszczeniu na mokro wszystkich dróg utwardzonych na pozostałym obszarze województwa. Zadanie powinno być realizowane w okresie kwiecień - maj (tylko gdy temperatura powietrza jest wyższa niż 3°C.)

Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<i>Ograniczenie emisji wtórnej pyłu z dróg</i>	<i>Środki finansowe przeznaczone na mycie dróg są niewystarczające Gminy nie realizują w pełni obowiązku mycia ulic – myciu poddawane są drogi o największym natężeniu ruchu lub mycie przeprowadzane jest w zależności od posiadanych środków finansowych</i>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<i>Wskazanie najbardziej problematycznych odcinków dróg i zwiększenie intensywności czyszczenia. Zwiększenie środków operacyjnych na czyszczenie ulic</i>	<i>Brak synchronizacji działań na różnych szczeblach samorządu - różne poziomy samorządu odpowiedzialne są za różne kategorie dróg</i>

d) Ustawa o elektromobilności

Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 roku o elektromobilności i paliwach alternatywnych weszła w życie 22 lutego 2018 roku. Zgodnie z jej zapisami (art. 39 i 40) rada gminy w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i środowisko w związku z emisją zanieczyszczeń z transportu, na obszarze zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją budynków użyteczności publicznej może w drodze uchwały ustanowić strefę czystego transportu. W takiej strefie ruch pojazdów ma być ograniczony za wyjątkiem pojazdów elektrycznych, napędzanych wodorem lub gazem ziemnym. Zwolnione od tego ograniczenia poza pojazdami uprzywilejowanymi m.in. pojazdy o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5t, których właścicielami/posiadaczami/użytkownikami są mieszkańcy strefy czystego transportu.

SWOT Analiza

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<i>Ograniczenie emisji liniowej szczególnie w centrach miast Rozwój elektromobilności</i>	<i>Wysokie wymagania techniczne postawione pojazdom spowodują ograniczenia w realizacji ustawy. Brak odpowiedniej ilości stacji ładowania</i>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<i>Rozwój niskoemisyjnego transportu miejskiego</i>	<i>Mała popularność samochodów elektrycznych/wodorowych ze względu na wysoki koszt zakupu Niechęć mieszkańców do "nowych technologii"</i>

II. OGRZEWANIE LOKALNE

1) OGRZEWANIE LOKALNE – CZ - ŚRODKI

a) Dotacja w dziedzinie ogrzewania lokalnego (motywacja finansowa)

- Dotacje na kotły

Podstatou dotačního programu je výměna starého nevyhovujícího kotle na pevná paliva v domácnostech (rodinných domech) za nový ekologičtější typ zdroje tepla. Žadatelem o dotaci je nepodnikající fyzická osoba vlastníci rodinný dům na území Moravskoslezského kraje. Novým zdrojem tepla pořízeným z dotace může být automatický nebo zplyňovací kotel na pevná paliva splňující požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES (Ekodesign), plynový kondenzační kotel nebo tepelné čerpadlo. Istotą programu dotacyjnego jest wymiana niespełniających wymagań starych kotłów na paliwa stałe w mieszkaniach (domach rodzinnych) na nowe, przyjazne dla środowiska źródła ciepła. Wnioskodawcą jest osoba fizyczna posiadająca dom rodzinny na terenie Okręgu Morawsko-Śląskiego. Nowym źródłem ciepła nabytym przez dotacje może być kocioł automatyczny lub zgazowujący paliwa stałe i spełniający wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE (Ekodesing), kocioł kondenzacyjny lub pompa ciepła.

Celem tego programu dotacyjnego administrowanego przez władze okręgowe jest zatem motywacja finansowa obywateli do zamiany nieekologicznego ogrzewania na ekologiczne bez zmiany samego rodzaju paliwa lub przejście na bardziej ekologiczne paliwo. Program dotacyjny ma zatem znaczny bezpośredni wpływ na zmniejszenie emisji pyłu, jak również innych substancji zanieczyszczających w całym okręgu (np. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), i to przede wszystkim ze względu na znaczne oszczędności paliwa dzięki wysokiej wydajności i automatyzacji nowych kotłów w porównaniu do kotłów dolnego i górnego spalania ręcznie obsługiwanych. Innym efektem jest zapobieganie spalania odpadów, co jest częstym problemem u przestarzałych kotłów z ręcznym nasypem paliwa. Automatyczne kotły i kotły zgazowujące, wspierane w ramach programu dotacyjnego, pozwalają tylko na spalanie określonych paliw stałych o wyznaczonej fragmentacji.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Środki z europejskich funduszy strukturalnych - Program operacyjny Środowisko.</p> <p>Duża efektywność środków wydatkowanych na redukcję 1 kilograma emisji pyłu i stałych substancji organicznych.</p> <p>Wzmocnienie roli ośrodków doradczych i kontaktowych, które ułatwią lub umożliwią grupom docelowym dostęp do każdego z oferowanych narzędzi wsparcia.</p> <p>Centralny rejester kontrolowanych kotłów.</p>	<p>Sztuczne zniekształcanie rynku, co oznacza dla przedsiębiorców utrudnioną sprzedaż (zbywanie) niewspieranych produktów.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zamiana większości niespełniających wymagań starych kotłów na paliwa stałe w okręgu (około 30 000 sztuk).</p> <p>Dla wnioskodawców administracyjnie przyjazne.</p> <p>Wspierać produkcję energii przesyłanej (np. mini-systemy przesyłowe oraz produkcja energii słonecznej na dachach publicznych budynków).</p> <p>Wykorzystać planowania w miastach jako narzędzia do zwiększenia zwartości budynków – poprawa efektywności energetycznej wykorzystania źródeł.</p>	<p>Dotacje z mocą wsteczną. Społecznie słabsza grupa obywateli nie jest w stanie wstępnie sfinansować wymiany, a następnie skorzystać z dotacji.</p> <p>W populacji znajduje się grupa obywateli która nie chce żadnych zmian na temat palenia i nigdy nie zażąda o wymianę kotła.</p>

<p>Wsparcie tworzenia zielonych przestrzeni – poprawa mikroklimatu w miastach.</p> <p>Włączenie rozwiązań zagadnień gospodarki odpadami do refleksji dot. obniżenia energochłonności miast (możliwość wykorzystania gazu odpadowego).</p>	
---	--

Mocne strony	Słabe strony
<p>Rozwiązania emisji o znaczącym ryzykiem dla zdrowia (wpływ na układ oddechowy, znaczące toksyczne zanieczyszczenia).</p>	<p>Nie udaje się od nowa nauczyć największych trucicieli. Są przekonani, że nie mają znaczącego wpływu, ewent. są tego nieświadomi, ale nie chcą zmieniać swoich przyzwyczajeń. Wsparcie wymiany kotłów będzie wykorzystywane wyłącznie przez osoby o ekologicznym usposobieniu, ale nie będzie to dotyczyło grupy największych sprawców zanieczyszczeń, które powinny być główną grupą docelową wymiany.</p> <p>Niedziałające środki represyjne – istniejący system kontroli "na donos" nie działa w małych gminach, w których mieszkańcy starają się utrzymywać przyjazne stosunki sąsiedzkie (to działa tylko w bardziej anonimowych większych miejscach, gdzie jednak bardziej korzysta się z gazyfikacji lub ciepła sieciowego, a zatem niższy udział lokalnego ogrzewania w jakości powietrza).</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Praca z młodym i średnim pokoleniem</p> <p>Dotacje na kotły</p> <p>Represja – wyższa częstotliwość kontroli eksploatacji instalacji w gospodarstwach domowych</p> <p>Regulacja rynku paliw – preferencja cenowa paliw jakościowych</p>	<p>Młode pokolenie przejmie przyzwyczajenia młodego.</p> <p>Niekompletne listy kotłów przeznaczone do wsparcia (niewłaściwe paliwo lub eksploatacja)</p> <p>Pogorszenie sytuacji społecznej (tendencja do tańszych paliw onizszej jakości)</p>

- Nowe zielone oszczędnościom

W ramach programu Nowe zielone oszczędnościom możliwe jest uzyskanie wsparcia na środki w celu obniżenia poprawy charakterystyki energetycznej istniejących domów, zamianę nieekologicznych źródeł ciepła, instalacji słonecznych i systemów fotowoltaicznych lub budowę domów o bardzo wąskiej charakterystyce energetycznej. Wsparcie może być również wykorzystane na opracowanie ekspertyz lub zapewniania nadzoru technicznego. Program dotacyjny Ministerstwa Środowiska zarządzany przez Państwowy Fundusz ds. Środowiska Republiki Czeskiej koncentruje się na oszczędnościach energii i odnawialnych źródłach energii w budynkach rodzinnych i mieszkalnych. Wnioski o dotacje są przyjmowane na podstawie naborów o ograniczonym czasie trwania.

Głównym celem Programu jest poprawa stanu środowiska poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych (głównie CO₂), a także oszczędności energii końcowej i ożywienie gospodarki Republiki Czeskiej wraz z innymi korzyściami społecznymi, którymi są na przykład podniesienie jakości życia obywateli, poprawa wyglądu miast i gmin, rozpoczęcie długoterminowych progresywnych tendencji.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
--------------	--------------

Środki finansowe uzyskane poprzez sprzedaż tzw. uprawnień do emisji EUA.	Sztuczne zniekształcenie rynku, co oznacza dla przedsiębiorców utrudnioną sprzedaż (zbywanie) niewspieranych produktów.
Szanse	Zagrożenia
Rozwój biznesu w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz domów niskoenergetycznych i pasywnych (budownictwo, inżynieria itp.)	Dla wnioskodawców administracyjnie nieprzyjazne. Dotacje z mocą wsteczną. W odniesieniu do znaczących inwestycji problematyczne jest wstępne finansowanie też dla średniej klasy społecznej.

b) Kontrola w dziedzinie ogrzewania lokalnego (restrykcja)

- Kontrola stanu technicznego kotł na paliwa stałe

Zgodnie z § 17 ust. 1 h) ustawy nr. 201/2012 Sb. w zakresie ochrony powietrza (Ustawa o ochronie powietrza), ze zmianami, każdy **operator stacjonarnego źródła spalania paliw stałych o znamionowej mocy cieplnej od 10 do 300 kW włącznie, który służy jako źródło ciepła w systemach ogrzewania wodnego centralnego ogrzewania** je zobowiązany do wykonywania raz w ciągu dwóch lat kalendarzowych przez osobę, która została przeszkolona przez producenta stacjonarnych urządzeń spalania i została jej udzielone pozwolenie dla instalacji, eksploatacji i konserwacji („osoba wykwalifikowana”) sprawdzenia stanu technicznego i eksploatacji źródła oraz, na żądanie, przedkładać w urzędzie gminy gminy o rozszerzonych kompetencjach dokument potwierdzający, że inspekcja została przeprowadzona przez osobę kompetentną. Dokument ten potwierdza, że stacjonarne źródło spalania jest instalowane, obsługiwane i konserwowane zgodnie z instrukcjami producenta i ustawą o ochronie powietrza. Operatorem źródła jest osoba prawna lub fizyczna, która faktycznie eksploatuje źródło zgodnie z ustawą o ochronie powietrza; jeżeli taka osoba nie jest znana lub nie istnieje, za operatora stacjonarnego źródła spalania uważa się właściciela. Obowiązek zgodnie z § 17 ust. 1 h) jest w ustawie o ochronie powietrza od 2012 roku, ale w odniesieniu do przepisów przejściowych § 41 ust. 15, operator stacjonarnych źródeł spalania był odpowiedzialny za zapewnienie pierwszej kontroli stanu technicznego i funkcjonowania do dnia 31 grudnia 2016 r. Jeżeli operator nie przeprowadzi w ciągu dwóch lat kalendarzowych przez wykwalifikowaną osobę ponownego sprawdzenia stanu technicznego i działania stacjonarnych źródeł spalania lub nie przedstawi potwierdzenia na żądanie gminy o poszerzonych uprawnieniach w myśl ustawy o ochronie powietrza, to grozi mu nałożenie grzywny w wysokości do 20 000 CZK w przypadku osoby fizycznej lub do 50 000 CZK w przypadku osoby prawnej i fizycznej z działalnością gospodarczą.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Jest to okresowe sprawdzanie stanu technicznego określonych rodzajów źródeł spalania. Kontrola jest przeprowadzana przez profesjonalną osobę (inspektor), która jest niezależna od operatora.	Kontrola dotyczy tylko określonych rodzajów źródeł spalania. Kontrola audytu przez urzędnika odbywa się w większości tylko na podstawie donosu. Kontrola jest przeprowadzana przez wykwalifikowaną osobę (inspektor), która jest opłacana przez operatora.
Szanse	Zagrożenia
Podczas kontroli inspektor zawiadmia operatora o brakach w tzw. zwanym audycie a ten je eliminuje. Wprowadzić centralny rejestr z wynikami kontrol stanu technicznego i eksploatacji instalacji do spalania.	Brak centralnego rejestru audytów rewizji. Obowiązkowa kontrola kotłów wł. wprowadzenia poszerzonych parametrów oznacza dla właścicieli większe koszty.

<p>Poszerzyć kotrole kotłów o pomiary składu gazów spalinowych oraz określenie straty ciepła na kominach.</p> <p>Ujednolicić po stronie PL i CZ mechanizmy oraz metodyki mających na celu ocenę długoterminowej skuteczności podjętych środków.</p>	<p>Obecnie z anonimowych kontrol nie wypływa ich skuteczność. Różne ustawodawstwo w dziedzinie ogrzewania domowego w obu regionach rozważanych pod kątem możliwości marketingu, sprzedawców itp.</p> <p>Czasochłonne i kosztowne oceny obciążone znacznymi niepewnościami.</p>
---	--

- Kontrola stacjonarnego źródła spalania

Kontrolę stacjonarnych źródeł spalania zgodnie z § 17 par. 1 punkt. e) oraz § 17 ust. 2 Ustawy o ochronie powietrza, wbrew obowiązku **Kontroli stanu technicznego kotłów na paliwa stałe** zgodnie z § 17 ust. 1 pkt. h) Ustawy o ochronie powietrza stosuje się do wszystkich stacjonarnych urządzeń spalania niezależnie od ich lokalizacji, znamionowej mocy cieplnej, rodzaju stosowanego paliwa lub podłączonego do wodnego systemu centralnego ogrzewania (czyli na wszystkie kotły, piece, kominki, piece, itp). Możliwość bezpośredniej kontroli stacjonarnych urządzeń spalania w rodzinnym domu, mieszkaniu lub budynku rekreacyjnych jest jednak ograniczone przez szereg warunków a upoważniony funkcjonariusz może to zrobić jedynie pod warunkiem, że

- nastąpi powtarzające się uzasadnione podejrzenie łamania obowiązków przez operatora urządzenia na podstawie § 17 ust 1 ustawy (np. spalanie odpadów lub spalanie paliwa innego niż określony przez producenta urządzenia spalania.), przy czym
- po wystąpieniu pierwszego uzasadnionego podejrzenia gmina o poszerzonych uprawnieniach zwróci uwagę operatorowi o tym fakcie na piśmie, w którym udzieli instrukcji o obowiązkach operatora instalacji oraz o skutkach wielokrotnego uzasadnionego podejrzenia, czym jest właśnie bezpośrednia kontrola instalacji, jego wyposażenia i stosowanych paliw,
- naruszenie obowiązków wynikających z § 17 ust 1 Ustawy nie można udowodnić bez kontroli.

W odniesieniu do bloków mieszkalnych i kontroli stacjonarnych instalacji jest zastosowana procedura według § 17 par. 1 punkt. e) Ustawy o ochronie powietrza i obowiązku umożliwienia dostępu do stacjonarnych instalacji spalania w celu jej kontroli, nie zobowiązująca do spełnienia łącznie trzech powyżej wymienionych warunków.

Instalacje ogrzewania bloków mieszkalnych zazwyczaj znajdują się we wspólnych strefach budynku (korytarze, hol, kotłownia itp), a instalacje te są wykorzystywane przez wszystkich mieszkańców, którzy nie są zwykle osobami nawzajem bliskimi, często nawet się nie znają, dlatego w przypadku bloków mieszkalnych i instalacji eksploatowanych w tych wspólnych strefach bloku jest bezprzedmiotowe powoływanie się na ochronę prywatności i procedurę zgodnie z § 17 ust. 2 ustawy o ochronie powietrza. Do osób prawnych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą stosuje się odpowiednio jak w blokach mieszkalnych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Bezpośrednia kontrola w miejscu wszystkich rodzajów stacjonarnych instalacji spalania.</p> <p>Centralny rejester kontrolowanych kotłów.</p>	<p>Bezpośrednia kontrola może mieć miejsce tylko po ostrzeżeniu.</p> <p>Nadzór sprawują pracownicy urzędu z delegowanymi i poszerzonymi uprawnieniami (urzędnicy).</p> <p>Metodyka kontroli nie została rozwiązana.</p> <p>Brak wykwalifikowanych pracowników do przeprowadzania kontroli.</p>

	Wprowadzanie systemu centralnego - rozwiązać finansowanie
Szanse	Zagrożenia
Opracowanie jasnej metodologii (szczególnie w odniesieniu do analiz popiołu lub innych dowodów).	Bezpośrednia kontrola zwykle odbywa się w porozumieniu z operatorem. Zabezpieczenie faktycznych dowodów.

2) OGRZEWANIE LOKALNE – PL – ŚRODKI

a) Dotacje na wymianę urządzeń grzewczych

- Dotace na výměnu zdrojů tepla (individuální i centrální)

Dotacje na wymianę źródeł ciepła w województwie śląskim prowadzone są przez poszczególne gminy województwa śląskiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Środki na dotacje pochodzą z budżetów gmin (głównie większe gminy) oraz ze środków zewnętrznych (wojewódzkich oraz europejskich – RPO WSL).

Warunki przyznawania dotacji ze środków własnych gmina ustala w regulaminie udzielania dotacji. Każda gmina może określić własne warunki jednak muszą być one zgodne z istniejącym prawem miejscowym i krajowym.

Nowym źródłem ciepła mogą być instalacje OZE (np. pompa ciepła), piece gazowe, elektryczne itp., natomiast zgodnie z uchwałą antysmogową w województwie śląskim można dotować kotły węglowe automatyczne i zasypowe spełniające minimum standard klasy 5 zgodnie z normą PN EN 303-5:2012.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Środki z europejskich funduszy strukturalnych – renegecji RPO.</p> <p>Wsparcie dla mieszkańców w dostosowaniu się do nowych wymogów prawnych.</p> <p>Duża efektywność środków wydatkowanych na redukcję emisji 1 kg pyłu.</p> <p>W przypadku programu SMOG STOP o dotację może bezpośrednio starać się osoba fizyczna (WFOŚiGW w Katowicach).</p>	<p>Zaburzenie rynku kotłów.</p> <p>Wiele osób uzależnia dostosowanie się do przepisów od otrzymania dotacji na wymianę kotła.</p> <p>Bardzo często dotacje docierają do osób, które mogłyby sobie bez nich poradzić.</p> <p>Mało atrakcyjny procent dofinansowania dla wielu osób w stosunku do wymogów, które należy dopełnić.</p> <p>Zbyt duża ilość różnorodnych programów, działających na różnych zasadach, co powoduje, że programy konkurują ze sobą („kto da więcej”) lub dopuszcza sytuację, gdy jedna osoba korzysta z 2-3 różnych programów jednocześnie (niektóre programy na to pozwalają)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Wymiana części urządzeń niespełniających wymogów prawa miejscowego.</p>	<p>Z dotacji w wielu przypadkach nie skorzystają osoby, które najbardziej ich potrzebują.</p> <p>Wiele osób nie skorzysta z dotacji, bo nie są w stanie zapewnić wkładu własnego do inwestycji, nie mają świadomości, że mogą z dotacji skorzystać, nie wiedzą gdzie szukać informacji.</p>

b) Dotacje w dziedzinie ogrzewania lokalnego (motywacja finansowa)

- Poprawa efektywności energetycznej budynków

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego oraz w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach gminy (i inne podmioty) mogą uzyskać dofinansowanie do inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków, termomodernizacją czy instalacjami odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne).

Dotacje indywidualne – BGK Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Dotacje zbiorowe – RPO działanie 4.3

O przyznanie dotacji występuje gmina, która po uzyskaniu dofinansowania przekazuje dotację do mieszkańców.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Środki z europejskich funduszy strukturalnych</p> <p>Wsparcie dla mieszkańców w poprawie efektywności energetycznej ich budynków</p> <p>Wsparcie dla działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji</p>	<p>Bardzo często dotacje docierają do osób, które mogłyby sobie bez nich poradzić.</p> <p>Zawiły proces formalny przyznawania dofinansowań</p> <p>Wiele osób nie skorzysta z dotacji, bo nie są w stanie zapewnić wkładu własnego do inwestycji, nie mają świadomości, że mogą z dotacji skorzystać, nie wiedzą gdzie szukać informacji</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Poprawa efektywności energetycznej budynków</p> <p>Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło, a tym samym zmniejszone koszty ogrzewania budynków i zapotrzebowania na paliwa stałe – zmniejszenie emisji</p>	<p>Z dotacji w wielu przypadkach nie skorzystają osoby, które najbardziej ich potrzebują.</p> <p>Wiele osób nie skorzysta dotacji, bo nie są w stanie zapewnić wkładu własnego do inwestycji, nie mają świadomości, że mogą z dotacji skorzystać, nie wiedzą gdzie szukać informacji.</p>

c) Przepisy prawne

- Wprowadzenie uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego

7 kwietnia 1017 roku Sejmik Województwa Śląskiego podjął uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Istotą uchwały antysmogowej jest doprowadzenie do takiego stanu rzeczy, aby wszystkie urządzenia grzewcze na paliwa stałe spełniały jak najwyższe normy emisyjne. W dużym uproszczeniu uchwała jest więc harmonogramem wymiany starych urządzeń grzewczych. Z powodu braku regulacji na poziomie rządowym dotyczących jakości paliw stałych, uchwała reguluje również te kwestie. Uchwała obejmuje całe województwo śląskie i obowiązuje przez cały rok kalendarzowy.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Harmonogram wymiany kotłów i pieców</p> <p>Obejmuje teren całego województwa</p> <p>Zakaz stosowania najgorszej jakości paliw stałych</p> <p>Od 1 września 2017 r. montaż tylko kotłów min. klasy 5 wg polskiej normy (PN EN 303-5:2012)</p> <p>Wskazuje najbardziej efektywne urządzenia grzewcze na paliwa stałe</p> <p>Komplementarność z Programem ochrony powietrza dla województwa śląskiego</p>	<p>Nie może wprowadzić zakazu sprzedaży określonych w niej paliw</p> <p>Nie zawiera przepisów dot. kontroli wykonania uchwały – określone w innych przepisach</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Wymiana urządzeń niespełniających wymogów prawa miejscowego.</p> <p>Zmniejszenie emisji pochodzącej z sektora komunalno – bytowego.</p> <p>Działania podejmowane w celu opracowania i rozpowszechnienia uchwały, wpływają na podniesienie świadomości wśród mieszkańców regionu nt. zagrożeń związanych ze złą jakością powietrza.</p>	<p>Brak zakazu sprzedaży paliw wskazanych w uchwale antysmogowej na poziomie krajowym</p> <p>Brak regulacji dot. jakości paliw stałych - aktualnie</p> <p>Brak straży miejskich/gminnych w gminach w wielu przypadkach oznacza brak możliwości prowadzenia skutecznej kontroli</p> <p>Brak możliwości nakładania mandatów przez strażników miejskich/gminnych</p>

- Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego-aktualizacja

18 grudnia 2017 roku Sejmik Województwa Śląskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, który zgodnie z polskimi przepisami stanowi aktualizację programu ochrony powietrza z 2014 roku, a de facto zastępuje go. W ramach opracowania projektu programu przeprowadzono modelowanie 5 wariantów wprowadzenia ograniczeń eksploatacji instalacji spalania paliw stałych oraz przygotowano metodykę wykrywania nielegalnego spalania i współspalania odpadów, która stanowi materiał pomocniczy dla gmin województwa śląskiego.

Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<p><i>Działania naprawcze dostosowane do charakteru strefy w zależności czy jest to strefa-aglomeracja, strefa- miasto czy strefa śląska (silne zróżnicowanie gmin)</i></p> <p><i>Komplementarność z uchwałą antysmogową dla województwa śląskiego</i></p> <p><i>Wskazanie priorytetów w zakresie wymiany urządzeń grzewczych na terenie województwa</i></p> <p><i>Okresowa kontrola osiągnięcia częściowych efektów ekologicznych w gminach</i></p> <p><i>Działania obejmują wszystkie źródła emisji</i></p>	<p><i>Duża ogólność działań</i></p> <p><i>Brak możliwości skutecznego egzekwowania realizacji Programu</i></p> <p><i>Brak nakładów finansowych wystarczających do zrealizowania wszystkich zadań</i></p> <p><i>Problem z właściwym określeniem efektu ekologicznego w gminach</i></p> <p><i>Brak możliwości osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla B(a)p</i></p>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<p><i>Poprawa jakości powietrza na terenie województwa śląskiego</i></p>	<p><i>Niewystarczająca realizacja zadań przez gminy i w efekcie nieosiągnięcie zakładanych celów</i></p> <p><i>Brak specjalistów w gminach realizujących zadania z POP</i></p> <p><i>Brak środków na realizację zadań w gminach</i></p>

d) Kontrole wykonania uchwały antysmogowej

Na podstawie art. 379 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2017, poz. 519) wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska. Jeżeli kontroli dokonuje straż gminna, uprawnienie do złożenia wniosku o ukaranie wynika z ustawy o strażach gminnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 706). Prawo i obowiązki oskarżyciela publicznego w postępowaniach o wykroczenie regulują przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 1713).

Sankcje stosowane w przypadku naruszenia postanowień uchwały określone zostały w art. 334 Prawa ochrony środowiska, który stanowi, że: **„Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.”** Zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń grzywna wynosi **od 20 zł do 5 000 zł**, przy czym w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a jeżeli czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy 1 000 zł (art. 96 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

Organami uprawnionymi do nakładania mandatów na podstawie art. 334 Prawa ochrony środowiska na gruncie aktualnego stanu prawnego jest Policja oraz Inspektor Ochrony Środowiska.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Podniesienie świadomości mieszkańców – często kontrole w pierwszej kolejności edukują mieszkańców, później dopiero karzą	Brak uprawnień dla strażników miejskich do wystawienia mandatu po kontroli Po kontroli w której ujawniono wykroczenie, wniosek o ukaranie musi być skierowany do sądu
Szanse	Zagrożenia
Sprawna egzekucja przepisów prawa miejscowego Wyeliminowanie spalania odpadów, zakazanych paliw, niedozwolonych urządzeń	Wiele gmin w województwie nie posiada straży miejskiej/gminnej i jednocześnie nie dysponuje odpowiednimi zasobami ludzkimi, które pozwoliłyby na przeprowadzenie systematycznych kontroli. Z 69 gmin leżących w obszarze wsparcia Programu INTERREG jedynie 17 posiada straż miejską/gminną, czyli 25 %.

III. STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE

Stare obciążenia środowiskowe to poważne skażenie środowiska, wód podziemnych lub powierzchniowych, w wyniku niewłaściwego obchodzenia się z niebezpiecznymi substancjami w przeszłości (zwłaszcza substancje ropopochodne, pestycydy, PCB, chlorowane i aromatyczne węglowodory, metale ciężkie itp.). Odkryte zanieczyszczenia można uznać jedynie za stare obciążenie środowiskowe, jeżeli **sprawca zanieczyszczeń nie istnieje lub nie jest znany**.

Mogą to być wysypiska śmieci, tereny przemysłowe i rolnicze, małe zakłady, niebezpieczne magazyny substancji niebezpiecznych, dawne bazy wojskowe, obszary dotknięte działalnością górniczą lub opuszczone i zamknięte składowiska odpadów górniczych stwarzających znaczne ryzyko.

Stare obciążenia środowiskowe, odpowiednio skażone miejsca, są ewidowane w publicznie dostępnej bazie danych **System Ewidencji Skażonych Miejsc (SEKM)**.

W Okręgu Morawsko-Śląskim ewiduje się 673 miejsc określonych jako stare obciążenie środowiska, i to przede wszystkim w zakresie przemysłu chemicznego i hutniczego (np. Laguny Ostramo, OKD –OKK Koksownie, Vítkovice-Dolní oblast itp.)

W celu ograniczenia ewentualnego powstania lub zapobieganiu szkodom w środowisku, przyjęto ustawę nr 167/2008 DZ.U. (w RCz) o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz o zmianach niektórych ustaw, która weszła w życie w dniu 17 sierpnia 2008 r. Nie dotyczy to jednak szkód wyrządzonych w środowisku, które powstały przed tą datą. Organem właściwym do rozwiązywania szkód środowiskowych jest Czeski Inspektorat Ochrony Środowiska.

Usuwanie obciążeń środowiskowych i ich finansowanie jest realizowane w Republice Czeskiej za pośrednictwem Ministerstwa Finansów (MF). Pomiędzy MF a nabywcami sprywatyzowanych przedsiębiorstw zawierane są kontrakty na rozliczenie kosztów poniesionych przed prywatyzacją - tzw. kontrakty ekologiczne. Gwarantem pod względem ochrony środowiska jest Ministerstwo Środowiska.

Program działań w zakresie rekultywacji terenów, na których działała Armia Radziecka, leży w gestii Ministerstwa Środowiska, natomiast prace rekultywacyjne w miejscach pod zarządem Armii Czeskiej pozostawiono w kompetencji Ministerstwa Obrony. Dodatkowe środki finansowe pochodzą ze źródeł sektorowych: - Ministerstwo Przemysłu i Handlu (CzechInvest, przedsiębiorstwa państwowe Diamo i PKÚ-„Kombinat Paliwowy Usti”), Ministerstwo Obrony, Ministerstwo Transportu.

1) STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE – CZ – ŚRODKI

a) Ograniczenie oddziaływania długotrwałych składowisk - starych obciążeń ekologicznych na jakość powietrza

Cel: „Ukończyć inwentaryzację i usunąć obciążenie środowiskowe”

Program operacyjny Środowisko (POŚ) oferuje ponad 2,6 miliarda euro w latach 2014-2020 na finansowanie projektów środowiskowych w Republice Czeskiej z funduszy europejskich.

POŚ pomaga rozwiązać trudne pod względem finansowym miejsca:

1. Długoterminowa rekultywacja zanieczyszczonych wód podziemnych
2. Inne miejsca z ryzykiem – np. Składowiska pestycydów, miejsca z PCB
3. Przypadkowo znalezione obciążenia bez właściciela itp.

POŚ w ten sposób pozwala rozwiązywać problem, który ze względu na kosztowność był trudny do znalezienia. Taki stan rzeczy był zatem niemożliwy do utrzymania przez długi czas i wymagał systematycznego rozwiązania.

Podstawowe kategorie dofinansowania w ramach obszaru wsparcia 3.4.

1. Inwentaryzacja oraz kategoryzacja skażonych oraz potencjonalnie skażonych miejsc
2. Prace poszukiwawcze, analiza ryzyka
3. Środki naprawcze – rekultywacja znacząco skażonych miejsc

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Środki finansowe z europejskich funduszy strukturalnych - Program operacyjny Środowisko. Liwidacja negatywnego oddziaływania starych obciążeń na zdrowie oraz środowisko.	Nadmierne wymogi finansowe rekultywacji
Szanse	Zagrożenia
Tworzenie nowych terenów do wykorzystania wg. zatwierdzonych planów zagospodarowania przestrzennego. Zapobieganie powstawaniu dalszych oddziaływań na środowisko w przypadku starzenia się rekultywowanych miejsc oraz wynikających z tego zmian ich parametrów (zagrożenie wyciekami do wód gruntowych itp.)	Procedura czasochłonna oraz nadmierne administracyjne wymagania

b) Środki naprawcze – stawy osadowe Ostramo

Rekultywacja największego obciążenia środowiska w Okręgu Morawsko-Śląskim

Głównym celem projektu "Środki naprawcze - Laguny Ostramo" jest rekultywacja starych ekologicznych obciążeń wynikających z długotrwałej eksploatacji zakładu rafinacji oleju mineralnego, w tym składowiska odpadów w lagunach Ostramo, poprzez wydobycie pozostałego tzw. osadu nadmiernego w ilości 71.360 ton niezawapionych osadów z laguny R3 oraz 20 202 ton osadów zawapniowych zdeponowanych w lagunach R2 i R1 oraz ich usuwanie lub odzyskiwanie w wyznaczonym obiekcie.

Postępowanie w ramach procesu pozwolenia zintegrowanego.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Likwidacja negatywnych oddziaływań starego obciążenia ekologicznego na środowisko oraz zdrowie.	Niewystarczająca koordynacja ministerstw oraz urzędu wydającego zezwolenia Niewystarczająca zdolność technologiczna Wymogi finansowe – najtańszy wariant niezgodny z najlepszym rozwiązaniem Wynikiem rekultywacji jest niebezpieczny odpad oraz jego konieczna jest eliminacja z terenu. Czasochłonność oraz nadmierna administracja procedury zezwoleń E.I.A., IPPC, tj. złożoność postępowania
Szanse	Zagrożenia
Powstanie nowego nieobciążonego terenu oraz jego wykorzystanie zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrawy (przemysł lekki)	Zanieczyszczenie powietrza w ramach rekultywacji, powstawanie zapachowych sytuacji. Negatywne postrzeganie przez społeczeństwo. Czasochłonność likwidacji nawapnionych osadów oraz znalezienie odpowiedniej instalacji końcowej do likwidacji odpadów.

2) STARE OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKOWE – PL – ŚRODKI

a) Rekultywacja terenów zdegradowanych w celu ograniczenia.

W 69 gminach województwa śląskiego znajdujących się w obszarze działań projektu „i- AIR REGION” oszacowano wielkość emisji niezorganizowanej PM10 na poziomie 1082 t/rok, co stanowi 29% całkowitej emisji niezorganizowanej na terenie województwa śląskiego. Źródłem tych emisji są kopalnie kruszyw, żwirownie, piaskownie, otwarte składowiska materiałów sypkich, składowiska węgla, składowiska odpadów kopalnianych. Powierzchnia obejmująca wskazane źródła dotyczy 1337 ha z 4 892 ha, jakie zlokalizowano na obszarze całego województwa (co stanowi 27% tego rodzaju powierzchni w całym województwie).

Województwo śląskie zajmuje trzecie miejsce w Polsce pod względem ilości gruntów wymagających rekultywacji (według stanu na koniec 2013 r.). Na obszarze objętym projektem tereny przemysłowe i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania zajmują powierzchnię 1208 ha. Są to przede wszystkim tereny niekorzystnie przekształcone, związane z górnictwem (zwłaszcza górnictwem węgla kamiennego) i przemysłem przeróbczym. Najczęstszymi przyczynami degradacji są zanieczyszczenia chemiczne oraz degradacja morfologiczna.

Ponadto na omawianym obszarze znajduje się 6 czynnych składowisk odpadów komunalnych oraz jedno składowisko, na którym zaprzestano składowania w 2015 roku i obecnie jest w trakcie rekultywacji, która według planu ma potrwać do 2020 r.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Możliwe do pozyskania środki z europejskich funduszy strukturalnych	Wymogi finansowe rekultywacji.
Szanse	Zagrożenia
Tworzenie nowych terenów do wykorzystania wg zatwierdzonych planów zagospodarowania przestrzennego.	Procedura czasochłonna oraz skomplikowane wymagania administracyjne

IV. PRZEMYSŁ

1) PRZEMYSŁ – CZ – ŚRODKI

a) Dotacje na środki obniżania emisji zanieczyszczeń (motywacja finansowa)

Celem programu dotacyjnego w ramach Programu Operacyjnego Środowisko (POŚ), działania pod numerem 2.2, jest zmniejszenie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu poprzez ograniczenie wtórnego zanieczyszczenia oraz emisji zanieczyszczeń ze źródeł stacjonarnych.

Pełną listą rodzajów projektów i działań nie można jednoznacznie zdefiniować z uwagi na ilość rozwiązań technicznych i różnorodność zasobów stacjonarnych; do wspieranych typów projektów należą například.:

- a. Zamiana lub rekonstrukcja stacjonarnych źródeł spalania w celu ograniczenia emisji SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO.
- b. Zamiana lub rekonstrukcja innych stacjonarnych źródeł zanieczyszczeń w celu ograniczenia emisji SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO.
- c. Zamiana lub rekonstrukcja innych stacjonarnych źródeł emitujących lotne substancje organiczne w celu ograniczenia emisji SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO.
- d. Nabywanie dodatkowych technologii oraz zmiana w procedurach technologicznych prowadzących do redukcji emisji i poziomów zanieczyszczeń SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO w stacjonarnych źródłach spalania.
- e. Nabywanie dodatkowych technologii oraz zmiana w procedurach technologicznych prowadzących do redukcji emisji i poziomów zanieczyszczeń SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO w innych stacjonarnych źródłach spalania.
- f. Nabywanie dodatkowych technologii oraz zmiana w procedurach technologicznych prowadzących do redukcji emisji i poziomów zanieczyszczeń SZ, NOX, SO₂, NH₃ i LZO w stacjonarnych źródłach emitujących lotne substancje organiczne w celu ograniczenia emisji.
- g. Nabywanie technologii ograniczających emisję NH₃ w hodowlach zwierząt
- h. Redukcja pyłu ze źródeł powierzchniowych (w zależności od rodzaju procesu, np. kurtyny wodne, zraszanie, odpylanie).
- i. Rozbudowa i rekonstrukcja scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło.

Nacisk jest kładziony na stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT oraz nowo powstających technik we wszystkich istotnych przypadkach w celu osiągnięcia najlepszych parametrów emisji w odniesieniu do zasobów technicznych

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Środki finansowe z europejskich funduszy strukturalnych - Program operacyjny Środowisko.	Dla wnioskodawcy nadmierna administracja
Szanse	Zagrożenia
Nabywanie nowych technologii w celu obniżenia emisji będzie i tak konieczne ze względu na implementację nowych rozporządzeń dot. BAT	Instalacje bez dotacji w w gorszym położeniu na rynku aniżeli instalacje z dotacjami

b) Wdrażanie najlepszych dostępnych technik przedstawionych w Konkluzjach BAT (restrykcje)

Celem jest wdrożenie dodatkowych technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń lub wprowadzanie zmian w technologii, które zmniejszą emisje do powietrza w BAT w dokumentach UE (tzw. Konkluzje BAT). Konkluzje BAT dotyczące najlepszych dostępnych technik BAT mają wpływ tylko na określone działania przemysłowe i rolnicze objęte europejską dyrektywą w sprawie emisji przemysłowych (nr 2010/75/UE), która jest uregulowana w ustawodawstwie czeskim w załączniku nr. 1 ustawy o zintegrowanym zapobieganiu (nr 76/2002 Dz.U.)

Konkluzje BAT, opracowane na podstawie wymogu art. 13 dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych, są podstawowym jednoczącym dokumentem upoważniającym we wszystkich państwach członkowskich UE, w szczególności w zakresie ustalania limitów emisji i warunków eksploatacji, wskazując, co należy do najlepszych dostępnych technik, jak pod względem środowiska tak pod względem dostępnych kosztów finansowych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Wdrażanie limitów emisyjnych oraz warunków eksploatacji wg. ujednoczonych dokumentów (Konkluzje BAT) we wszystkich państwach członkowskich EU.	Możliwość wyjątków oraz nieujednoczone czasowe wdrażanie we wszystkich państwach członkowskich. Niejednolitość interpretacji we wszystkich państwach członkowskich.
Szanse	Zagrożenia
<p>Wprowadzenie jednakowych reguł oraz ograniczeń w całej UE. Zgodność w ramach UE co należy do BAT.</p> <p>Wymiana informacji pomiędzy partnerami projektu i-AIR REGION o udzielonych wyjątkach z BAT umożliwi lepszą prognozę spadku emisji do powietrza w regionie.</p> <p>Wrodzeniem Konkluzji BAT oraz limitów emisji do powietrza zgodnie z Dyrektywą ws. Emisji przemysłowych (IED) dojdzie do obniżenia nie tylko emisji pierwotnego zanieczyszczenia, ale także emisji NO_x i SO_x, które są znaczącymi prekursorami wtórnego wytwarzania pyłu.</p>	<p>Ograniczenie albo wstrzymanie niektórych instalacji przemysłowych ze względu na zwiększone koszty za BAT oraz niekonkurencyjność na rynku globalnym.</p> <p>Obowiązek osiągnięcia poziomów emisji odpowiadających Konkluzjom BAT dla dużych spalarni (LCP) doprowadzi do wzrostu kosztów ciepła dostarczanego do centralnego ogrzewania sieciowego (COS) i związanego z tym naciskiem na odłączanie odbiorców od sieci ciepłowniczych. Przejście na indywidualne ogrzewanie pogorszy jakość powietrza na obszarach mieszkalnych.</p>

c) Wdrażanie środków oraz pułapów emisji przedstawionych w Programach poprawy jakości powietrza (restrykcje)

Celem jest wdrożenie dodatkowych technologii redukcji emisji lub nowych rozwiązań technicznych dla określonych grup źródeł wymienionych w Programach poprawy jakości powietrza (Program Aglomeracji OV/KA/F-M oraz Program dla Obszaru Morawsko-Śląskiego) w zasięgu terytorialnym Okręgu Morawsko-Śląskiego.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Możliwość regulacji też innych źródeł stacjonarnych, które nie są regulowane poprzez Konkluzje BAT, np. kamieniołomy, mniejsze instalacje technologiczne ze znaczącym lokalnym wpływem na jakość powietrza.	Regulacja większości źródeł stacjonarnych w większości na jednakowym poziomie, jak przedstawiono w Konkluzjach BAT.
Szanse	Zagrożenia
Możliwość regulacji wybranych źródeł stacjonarnych wg. warunków lokalnych.	Ograniczenie albo wstrzymanie niektórych instalacji przemysłowych w odniesieniu na zwiększone koszty w stosunku do konkurencji na rynku wewnętrzym i zewnętrzym.

d) Prawo oraz nadzór administracji publicznej, kampanie informacyjne i edukacyjne

Mocne strony	Słabe strony
<p>Wiarygodność środków (prawo + nadzór administracji publicznej) Znaczące własne środki finansowe niektórych operatorów</p>	<p>Nieznaczna część zagrożeń dla zdrowia pomijając wyjątki lokalne. Pogarszanie konkurencyjności dzięki ekologizacji.</p> <p>W przypadku środków do technologii spełniających BAT, rozchodzi się o odrzucanie środków finansowych na działania o niekorzystnej relacji koszty/korzyści.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Przy rozsądnych zasadach strategii dot.dotacji możliwość modernizacji przemysłu (długoterminowa stabilność i konkurencyjność) - modernizacja technologii X działania "end-of-pipe"</p>	<p>Odchodzą pracodawcy Budowa w strefach przemysłowych krok po kroku (etapizacja) – kumulacja wpływu źródeł stacjonarnych i transportu</p>

Mocne strony	Słabe strony
<p>Podnoszenie świadomości obywateli. Zwiększenie priorytetu jakości środowiska dla społeczeństwa.</p>	<p>Gotowość do słuchania i edukacji.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Szerokie kampanie informacyjne i edukacyjne, które zapewniłyby odpowiednie, ale prawidłowe sformułowanie argumentów w perspektywie długoterminowej oraz systematycznie dla najszerszego grona docelowych grup odbiorców. Lepszy dostęp społeczeństwa do administracji publicznej, zaufanie. Zmniejszenie ilości skarg</p>	<p>Zneużitié informacji, nepochopení informací, může vést k prohloubení nedůvěry občanů. Nadužycie informacji, błędna interpretacja informacji, może prowadzić do pogłębienia nieufności społeczeństwa.</p>

e) Aerozol wtórny

Mocne strony	Słabe strony
(do tej pory jeszcze nierozważane, dlatego brak mocnych stron przy postępowaniu dot. aerozolu wtórnego)	Brak badań nad mechanizmami powstawania aerozolu wtórnego na obszarze niecki śląskiej Brak środków ukierunkowanych na ograniczenie aerozolu wtórnego Brak wspólnych CZ-PL regionalnych projektów twardej (technicznej)
Szanse	Zagrożenia
Zmniejszenie ilości pyłu zawieszzonego PM ₁₀ w szczególności PM _{2,5} (około 1/3 najmniejsze cząstki pyłu o największym wpływie na zdrowie) Ukierunkowanie na sprawcę głównego aerozolu wtórnego może znacznie zwiększyć efektywność regulowania sytuacji smogowych (najwyższy odsetek aerozolu wtórnego można się spodziewać w przypadku trwania epizodów smogowych przez dłuższy okres czasu, które mają znaczący wpływ na wzrost ostrych zachorowań i regulacji źródeł) Wspólne CZ-PL środki techniczne na Śląsku (ochrona powietrza jako projekt) Wspólna interwencja w UE Możliwy wspólny program dotacyjny UE dla Śląska ukierunkowany na rozwiązania aerozolu wtórnego.	Możliwe pogorszenie lub bezskuteczność długo- i krótkotrwałych środków w ochronie powietrza, wł. regulacji sytuacji smogowych (skierowane są wyłącznie na cząstki pierwotne, dlatego można spodziewać się niewystarczającego obniżenia stężenia imisji)

f) Przestrzeganie wymogów Konkluzji BAT po obu stronach granicy

Obecnie istnieje 13 dokumentów referencyjnych BAT (BREF). 8 z tych dokumentów BAT jest obecnie objętych zakresem w myśl art. 21 ust. 3 dyrektywy 2010/75 / UE w sprawie emisji przemysłowych, nieprzekraczającym czteroletniego terminu na aktualizację pozwolenia, aby instalacja spełniała najlepsze dostępne techniki określone w dokumentach referencyjnych BAT. Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 28 lutego 2012 r. ustanawiająca najlepsze dostępne techniki (BAT) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych dot. produkcji żelaza i stali została już przez przedsiębiorstwa przemysłowe w Republice Czeskiej wdrożona, i od dnia 8. 3. 2016 r. obowiązujące surowe warunki niniejszego dokumentu BAT są przestrzegane. Sugeruje się zatem, by obie strony zobowiązały się do wprowadzenia i przestrzegania limitów emisji określonych w Konkluzjach BAT w ciągu czterech lat od ich publikacji.

Mocne strony	Słabe strony
Efektywny środek ze znaczącym wpływem na obniżenie emisji kominowej - zanieczyszczenia stałego oraz jego frakcji	Wysokie koszty nabycia oraz koszty związane z utrzymaniem nowoczesnych instalacji obniżających emisje
Szanse	Zagrożenia
Wskaźnik podlegający dobrej kontroli, oparty na zobowiązaniu UE i przyniesie obniżenie emisji zanieczyszczenia stałego i jego frakcji oraz innych zanieczyszczeń.	Zmniejszenie poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw, ponieważ będą przeznaczać więcej środków finansowych na obniżenie emisji i ich eliminację.

g) Ujednolicenie warunków ogłaszania alarmu smogowego/ regulacja sytuacji smogowej po obu stronach granicy

Obecnie istnieją różne warunki do ogłaszania alarmów smogowych/regulacji w RCz i RP. Ze względu na zgodność oraz efekt synergii regulacji sytuacji smogowych konieczne jest jednoczesne uregulowanie wszystkich dużych i średnich źródeł (w tym ruchu drogowego), tylko wtedy będą regulacje oddziaływać pozytywnie.

Mocne strony	Słabe strony
Jednolity system ogłaszania alarmów sytuacji smogowych/regulacji będzie miał pozytywny efekt na zmniejszenie wpływu przemysłu i transportu na zmniejszenie obciążenia emisji w czasie najwyższych stężeń emisji np. pyłu zawieszonego PM ₁₀ .	Obniżenie konkurencyjności podmiotów, które w czasie regulacji ograniczają produkcję w porównaniu z konkurencją, która nie podlega regulacjom
Szanse	Zagrożenia
Niewymagająca administracja, podlega dobrej kontroli, można wdrożyć w krótkim czasie	Przeniesienie produkcji do obszarów, w których nie istnieje regulacja z powodu sytuacji smogowej, np. poza EU

h) Plandekowanie samochodów z ładunkiem sypkim i pylistym

Pokrycie samochodów przewożących materiały sypkie i pyliste znacznie obniży niezorganizowaną emisję pyłów. Ten efekt pozytywnie wpłynie na całej trasie przewożonego ładunku. W ten sposób można łatwo wyeliminować setki ton emisji pyłu, które podczas przewożenia zanieczyszczają środowisko.

Mocne strony	Słabe strony
Bardzo tani środek ze znaczącym efektem dla obniżania nieorganizowanej emisji pyłu, efekt nastąpi na całej trasie przewożonego ładunku	Możliwe wydłużenie czasu wyładunku i załadunku.
Szanse	Zagrożenia
Tani i efektywny środek, możliwość wdrożenia na całym obszarze (nie tylko w Kraju M-Śl i Województwie Śląskim), podlega efektywnej kontroli.	Częstsze kontrole pokrycia w celu ograniczenia transportu z uszkodzonymi pokryciem.

i) Przeprowadzanie regularnego sprzątania dróg za pomocą specjalizowanej techniki, która potrafi przechwycić pył PM10 i mniejszy o większej częstotliwości

Intensywne czyszczenie dróg należy rozpocząć natychmiast po zakończeniu okresu zimowego, aby skutecznie i szybko usunąć z nawierzchni materiał do posypywania dróg, który był wykorzystywany w miesiącach zimowych do zapewnienia przejezdności dróg. W przypadku firm przemysłowych czyszczenie jest wymagane z częstotliwością tygodniową (w przypadku określonych dróg jeszcze wyższą), środek ten jest bardzo skutecznym.

Mocne strony	Słabe strony
Skuteczny środek, który będzie miał znaczący wpływ na obniżenia nieorganizowanych emisji pyłu. W przypadku wczesnego czyszczenia dróg dochodzi do eliminacji efektu "rozjeżdżania" i „rozdrobnienia” stosowanego kruszywa na drobniejsze części (PM10 i mniejszych), czym zapobiega się możliwości powstaniu pyłu unoszącego się w powietrzu w wyniku ruchu pojazdów, możliwość uzyskania dotacji na niezbędnej technice.	Potrzebna modernizacja taboru, starsze typy pojazdów nie potrafią przechwytywać cząstek PM ₁₀ i mniejszych. Wzrost kosztów operacyjnych (paliwo, woda, siła robocza) Potrzebne zwiększenie środków finansowych na sprzątanie dróg i nabycie techniki do oczyszczania.
Szanse	Zagrożenia
Podlega dobrej kontroli wizualnej, wprowadzenie obserwacji stanu „zamieci” kurzu po przejeździe pojazdów, w przypadku, kiedy kurz jest widzialny na wysokości zderzaka samochodu czyszczenie komunikacji trzeba przeprowadzić natychmiast.	Zwiększona emisja z silników Diesla podczas częstszych operacji czyszczenia.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

2) PRZEMYSŁ – PL - ŚRODKI

a) Wdrażanie Konkluzji BAT

Celem jest wdrożenie dodatkowych technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń lub wprowadzanie zmian w technologii, które zmniejszą emisje do powietrza do poziomów granicznych określonych w konkluzjach BAT. Konkluzje BAT dotyczące najlepszych dostępnych technik BAT mają wpływ tylko na określone działania przemysłowe i rolnicze objęte europejską dyrektywą w sprawie emisji przemysłowych (nr 2010/75/UE), która jest uregulowana w ustawodawstwie czeskim w załączniku nr. 1 ustawy o zintegrowanym zapobieganiu (nr 76/2002 Dz.U.)

Konkluzje BAT, opracowane na podstawie wymogu art. 13 dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych, są podstawowym jednoczącym dokumentem upoważniającym we wszystkich państwach członkowskich UE, w szczególności w zakresie ustalania limitów emisji i warunków eksploatacji, wskazując, co należy do najlepszych dostępnych technik, jak pod względem środowiska tak pod względem dostępnych kosztów finansowych.

Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<i>Określanie dozwolonych poziomów emisyjnych oraz warunków eksploatacji wg. ujednoliconych dokumentów obowiązujących wprost państwa członkowskie UE (konkluzje BAT).</i>	<i>Możliwość czasowych odstępstw oraz różnice we wdrażaniu w poszczególnych państwach członkowskich. Niejednolitość interpretacji w państwach członkowskich.</i>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<i>Wprowadzenie jednakowych reguł i poziomów dopuszczalnych oraz ograniczeń w całej UE. Zgodność w ramach UE co podlega BAT.</i>	<i>Możliwość ograniczenia albo wstrzymania niektórych przemysłowych instalacji w odniesieniu do wyższych kosztów związanych z dostosowaniem do konkluzji BAT oraz niekonkurencyjność na rynku globalnym.</i>